

Sanat Olarak Vücut

THE BODY AS ART

DJ BARKER* & MJ BARKER**

* Bradford, UK

**Cheltenham, UK

© Barker DJ, Barker MJ. *The Body As Art. Journal of Cosmetic Dermatology* 2002; 1(2):88-93.

Özet

Binlerce yıldır insanlar dış görünüşlerini kozmetikler, mücevherler, dövme, delme ve diğer cerrahi yöntemler ile değiştirmişlerdir. Böyle bir vücudun gerçekteki görünümü, geçici, kültürel ve coğrafik değişikliklere bağlı olsa da, başkaları tarafından farkedilen "ideal vücut" a uymak istemektedirler. Çağdaş toplumda, hangi bireyin vücut şeklinin ölçüt alınacağından kitle iletişim araçları büyük oranda sorumludur. Günümüzde arzu edilen genellikle genç, zayıf, bronz ve kusursuz bir vücuttur. Ne yazık ki, vücut görüntüsünden memnun olmama büyük mutsuzluk kaynağı olabilir ve hatta intihara bile yol açabilir.

Konu ile ilgilenen bilim adamları yüzyıllardır güzelliğin anlamını tartışmışlardır, ancak her toplumun kendine ait standartları bulunmaktadır. En basit şekli ile, gençlik ve simetri en fazla değer verilen özelliklerdir. Hiç şüphe yoktur ki, klasik çekicilik standartlarına uyan kişilere toplum daha iyi davranmaktadır. Her birey kendi vücut görünümünün her türlü hakkına sahiptir ve isterse değiştirebilir, fakat böyle değişiklikler her zaman kendilerinin en iyi bildikleri değildir. Kozmetik yöntemleri uygulayan kişiler kiloda değişmeler, gerçekçi olmayan vücut görünümü, düşük özsaygı ya da dismorfobik semptom hikayesi olan müşterilerine karşı tetikte olmalıdır. Kozmetik hizmeti veren doktorların psikolojik rahatsızlığın tanısını koymada çok becerikli olması gerekmektedir.

İnsan olmak sanatçı olmaktır. Ancak ilk sanatçılar hangi tuvaleri kullanmıştır? Büyük ihtimalle sadece Paleolitik mağara duvarlarını değil, kendi vücutlarını da kullanmışlardır. Günümüzde ise insanlar asla bir tebeşir parçasını ya da boya fırçasını kullanmaz, bunların yerine saçlarını keser ve boyarlar, vücutlarını dövme, değerli taş ya da metallerle süslerler. Cerrahi tekniklerdeki modern rötuşlar vücudun coğrafyasını bile değiştirmeye olanak sağlar. Psikologlar, antropologlar ve dermatologlar güzellik nosyonu tarafından

Summary

For millennia people have altered the appearance of their bodies with cosmetics, jewellery, tattoos, piercings, and other surgical procedures. It would appear that they wish to conform to a perceived "ideal body", although the actual appearance of such a body is subject to temporal, cultural and geographical change. In contemporary society the media are largely responsible for providing the yardsticks against which individual body shape is measured. Today the desired form is generally young, slim, tanned and blemish-free. Sadly dissatisfaction with body image can be the source of great unhappiness and may even lead to suicide.

Interested scholars have debated the meaning of beauty for centuries but it seems that every human society has its own standards. At the simplest it would appear that youth and symmetry are the most highly prized ingredients. There is no doubt that those who fit the conventional standards of attractiveness are treated better by society. Individuals have an inalienable right to their own body appearance, and to alter it as they see fit, however such modifications may not always be in their own best interests. Practitioners of cosmetic procedures must be alert to clients with histories of weight fluctuation, unrealistic body image, or low self-esteem. Psychological disorders may present with dysmorphic symptoms. Doctors providing cosmetic services need to be adept at diagnosing psychological illness.

kışkırtılmaktadır. Farklı zaman ve mekanlarda cesaret veren, gereken ya da engellenen vücut süslemeleri ve modifikasyonlarının farklı formları ile vücut tuvalinde uygun şekilde çalışma, tarihsel süreç ve kültür boyunca belirgin olarak yön değiştirmektedir.

Vücut Görüntüsü

Her birimiz kendi kafasında kendi fiziksel çevresinin görüntüsünü ya da haritasını tutmaktadır. Aynı şekilde, beynimizde bir vücut görüntüsü

ya da “enternasyonal ideal vücut” yer almaktadır. İdeal vücut şekli ve görünümü temalarını nerden aldığımız açık değildir. Çok az insan kendi yaşlarının çıplak vücutlarına düzenli olarak maruz kalmaktadır ve aslında böyle bir maruz kalma normal insan varyasyonlarının daha realistik taktirine teşvik etmektedir. Çıplaklık yanlısı kişiler arasında vücut görünüm bozukluklarının sıklığı üzerine çalışmak ilginç olabilir. Sanırız ki böyle bir çalışma yapılırsa bu kişilerin sayısı belirgin bir şekilde azalacaktır. Birçoğumuz ailemizden, emsallerimizin sözlerinden (sıklıkla kırıncı) ve kitle iletişim araçlarından belli yüz ve vücut şekillerinin çekiciliği hakkında bilgiye sahibiz. Herkesin ideal bir şekle sahip olduğunu öneren Amerikan “şekle girme” deyimini bulunmaktadır. Ne yazık ki, böyle bir şekle sahip olmak için sürekli aç kalma ya da pahalı bir cerrahi operasyon gerekmektedir. “Şekle girme” nin İngiliz eşdeğeri hakkında daha fazla şey söylenebilir.

Özellikle kadınlar, hatları ince ve güzel film aktristleri ve ince mankenler ile çevrelenmiştir. Hiçbir şekilde bunlar “gerçek” görüntüler olamaz. Birçok reklamda kullanılan moda mankenleri, çok küçük kusurları bile makyöz ve fotoğrafçının sanatı ile gözden saklanan geneli kapsamayan fiziksel örneklerdir. Büyük olasılıkla erkek arzusu ve dişinin amacının mutlak güncel şeklidir. Lara Croft bilgisayar sanal karakteri gerçek olsa idi, silahını eline aldığı anda yıkılmanın sabit tehlikesi ile karşı karşıya olurdu. Halktan insanların böyle mümkün olmayan kişilere benzemek istemesi mantıklı değildir. Deri problemleri olan medya kişiliklerini de düşünmeye çalışmalıyız. Duncan Goodhew total alopesinin ünlü bir kurbanıdır. Simon Weston Falklands savaşında ağır şekilde yanmıştır. Birkaç yıl önce, vitiligosu olan çocuk programı sunan bir TV sunucusu vardı.

Çağdaş toplumda medya, halka sağlıkla ilgili bilgilerin yayılmasından ve hangi bireyin vücut şeklinin ölçüt alınacağından sorumludur. Neden düzgün, bronz ve lekesiz deri, kırıncı, solgun ve tüylü deriden daha fazla kabul görür? Bir kadın magazin dergisinin tamamıyla bilimsel olmayan bir anketinde, soruda geçen konu ya da reklam ile ilgili dört çekici genç beyaz kadının 44 tane görün-

tüsü gösterilmiştir. İki tane yaşlı kadın resmi (bir tanesi yaşlanmaya karşı krem reklamından), üç erkek ve bir tane beyaz olmayan kadın bulunmakta idi. 19 tane büyük oranda çıplak görüntü içinde, benleri ya da istenmeyen kılları ima eden herhangi bir fotoğraf yoktu. İlginç bir şekilde, “erkek magazin” dergilerinin portrelerindeki yakın zamandaki ilerlemeler, “ideal erkek” fotoğraflarından daha fazla verdiğimiz örneğe benzer birçok kadın fotoğraflarını bulundurmaktadır. Kesinlikle, böyle dergilerin ön sayfaları hemen hemen her zaman güzel bir kadın gösterir (birçok kadın magazin dergisinin kapak sayfasında olduğu gibi). Bunun yanında, başka bir tartışma konusu da çekici bulunan erkek tiplerinde, kadın için olandan daha fazla çeşitlilik olmasıdır. Sean Connery, Patrick Stewart, John Thaw ve Robbie Coltrane çoğu zaman “seksi erkek” anketlerinde yer alır. Ancak, modern Batı toplumunda her iki cinsiyet için de genellikle genç, zayıf, bronz ve lekesiz vücut güzeldir.

Gerçekte, bu tüm alanın daha fazla karanlık olan alanı da bulunmaktadır. Yirmi yıl önce Cotterill¹ vücut görüntüsünden memnun olmamanın büyük mutsuzluk kaynağı ya da hatta ölüm sebebi olduğu gerçeğine dikkati çekmiştir. Kendisi tanı konulamayan hastalığı olan dermatolojik yakınmalarla gelen 28 hastayı tedavi etmiştir. Bu vücutları “dismorfofobik” hastalar, saç kaybı, vücut kılları ve burun şekli yüzünden değil de, kaşıntı, yanma ve kızarıklık gibi semptomlardan şikayetçi olmuşlardır. En sonunda, üç tanesi intihar girişiminde bulunmuş, iki tanesinde şizofreni gelişmiş ve iki tanesinde de demans gelişmiştir.

Vücut görünümü ile ilgili iyi bilinen diğer bozukluklar anoreksi ve bulimia’dır. 20. yüzyılın sonlarında Batı endüstriyel toplumlarında yaygın hale gelmiştir (günümüzde kadın popülasyonunun %1-2 (anoreksi) ve %1-5 (bulimia)’ini etkilemektedir). Anoreksili bireylerin %6-%10’u bu hastalıktan ölmektedir, diğerleri ağır kardiyovasküler, iskelet sistemi ile ilgili ve gastrointestinal problemler yaşamaktadır. Yeme bozuklukları açık bir şekilde düşük özsaygı ile ilişkilidir ve yeme bozukluğu olan kişiler sıklıkla kendi vücutlarının yaşamlarının tek alanı olduğunu bildirirler ve bunun üzerinde kontrol kurmaları gerektiğini hissederler.

Genç, beyaz kadınlar en fazla etkilenen gruptur ve zayıflığı bir ödül kabul etmeyen etnik gruplarda yeme bozuklukları nadirdir (tartışılabilir çünkü zenginlik ve statü zayıflıktan daha fazla büyüklük ile ilişkilidir). Ancak, Amerikan medya görüntüleri daha çok evrensel hale geldiği için, bu grupta da yeme bozukluklarının arttığını belirten bazı kanıtlar vardır. Yakın zamanda yapılan bir BMA raporu açık bir şekilde medya ile yeme bozuklukları arasında bir bağlantı kurmuştur ve bunun yanında vücut görünümü hakkında genel bilgilerle medyayı ilişkilendirmiştir. İngiliz kadınlarının yaklaşık %50'si bir yere kadar yemek ve vücut görünümü problemleri ile ilgili deneyime sahiptir ve benzer bir yüzde, 14 yaşında diyet başlamasının en az bir epizodu ile ilgilidir. Yeme bozukluğunun davranış bozukluğuna yol açması sıktır. Birçok genç kadın, bir yere kadar, kilo vermek için kusmayı denemektedir. Beş kadından biri her zaman ya da çoğu zaman diyet yapar. Kadınlarda korkulan “armut şekli” daha fazla sağlıklı ilişkili olması ve diyet sırasında kaybedilen kiloların %90'ının tekrar kazanıldığı gerçeğine rağmen. 17 yaşındaki genç kızların yaklaşık %80'i kilo verme istekleri olduğunu belirtirler (11-12 yaşlarında yaklaşık %25'den artarak). Medya kafa karıştırıcı mesajlar vermektedir hem zayıf olmaya teşvik etmekte hem de tatlı içecekler, hazır yemek ve sedenter boş zaman ile ilgili güçlü ilanlar vermektedir.

Medya kadar, Naomi Wolf gibi birçok feminist yazar da (2) güçlü bir şekilde “erkek bakışı”nın kadının vücut şekli üzerindeki güvensizlikten sorumlu olduğunu tartışmaktadır. Bu yazarlar, kadınların vücudunun artarak, her bir parçanın bazı açılardan güzelleştirilmesi ile, erkekler tarafından işlenen halk sergilerinde yer aldığını belirtmektedir. Bazı araştırmacılar vücudundan memnun olmamanın ve yeme bozukluklarının homoseksüel erkeklerde daha sık, buna nazaran lezbiyen kadınlarda daha az olduğunu öne sürmektedir. Bu, “erkek bakışı” argümanını destekler gibi görünmektedir. Bunun yanında, erkekler genellikle kadınlardan daha fazla çekiciliğe önem verir. Ancak, bu hikayenin tamamı değildir. Kadınlar, dişi güzelliği için birçok erkeğin ideal olarak istediğinden daha fazla zayıf olmak ister. Günümüzde genç erkekler

de özellikle saç dökülmesi ve şişmanlık gibi konularda kendi vücutlarına dikkat ederler. Erkeklerde görülen yeme bozuklukları tanı konulan yeme bozukluklarının %10'unu oluşturur ve bu yüzde pek gerçekçi değildir çünkü erkeklerin yardım istemekten kaçınma gibi bir eğilimi bulunmaktadır. Her iki cinsiyet için de şişman kişilere karşı bir önyargı bulunmaktadır. Beş yaşındaki küçük çocuklar bile şişman bir çocuk ile (lösemi tedavisi alan ve saçları dökülmüş bir çocuk, sakat bir çocuk ve alışılmadık bir kültürden gelen çocuk ile kıyaslandığında) arkadaşlık kurmaktan çok az hoşlanır.

Güzellik Nedir?

Neden çok sayıda insan görüntüsünden hoşnut değildir? Desmond Morris her insan toplumunun güzellik için kendi standartları olduğunu göstermiştir (3). Kendisi aynı zamanda güzel olarak kabul edilen ve deformite olarak kabul edilen arasındaki ayrımın aslında sadece derece olduğunu öne sürmüştür. Kadınlar için uzun, ince bir boyun çekici olabilir, ancak Burma'daki zürafa boyunlu kadınlar birçok Batılı'nın gözünde, Burmalı kadınların giydiği pirinç halkalar ile kötü gözükmektedir. Göğsü tekrar biçimlendirme, kanser cerrahisinden sonra rehabilitasyonun önemli bir parçasıdır, ama Amerikan gösteri dünyasının renkli alanlarında popüler olan koskocaman küresel göğüs implantları bizim için beklenmeyen bir şeydir ve makul etkiler uyandırmaz.

Sanatçılar ve filozoflar yüzyıllardır güzelliğin anlamını bulmaya çalışmışlardır. İlginç bir şekilde, insan güzelliği için iki evrensel standart var gibi görünmektedir, gençlik ve simetri. Bu konu Alam & Dover tarafından yakın bir zamanda ve eğlenceli bir şekilde kaleme alınmıştır (4). Matematiksel olarak “ortalaması” alınan özelliklere sahip olan yüzlerin bileşik görüntüleri genellikle en çekici olarak kabul edilir ve bel-kalça oranı 0.7 birçok kültürde dişiler için ideal gözükmektedir, ancak bu oran Batı toplumunda son yıllarda azalmıştır.

İnsan vücudunun artistik betimlemesinde yer alan gelenekler bulunmaktadır. Ortaçağ portre ressamaları yüksek ve küçük göğüsleri olan büyük karınlı kadınları resmetmişlerdir. Rubens ve Renoir yaptıkları çok sayıda orantılanmış modelleri ile

ünlüdür, buna karşın Edwardian portre ressamılarıyla tamamıyla inanılmayacak kadar kum saati figürleri sergileyen kadınlar üretmiştir. Yakın zamanlarda, ideal, 1920'lerdeki frapan modellerden, Marilyn Monroe'ya ve daha sonra bir deri bir kemik kalmış "eroïn şık" iskele modellere doğru kaymıştır, beraberinde playboy modellerinin, Dünya Güzeli adaylarının ve süpermodellerin boyutlarında azalma olmuştur. Modern reklamlarda, gelenek kadınların koltuk altı ya da vücut kıllarını göstermemesidir, hatta bu durum, kıl giderici ürünlerin reklamlarında bile geçerlidir. Bazı kültürlerde, vücut görüntüsünün betimlemesinde gerçek bir "tabu" bulunmaktadır. Bu, modern Müslüman toplumunda ve muhtemelen İngiliz Bronz Çağı sırasında karşılaşılan bir durumdur.

Durum ne olursa olsun, güzellik önemlidir ve kişiye davranış şeklinde çok büyük etkiye sahiptir. Çekiciliğin klasik normlarına uyan kişiler, başkaları tarafından hoş olarak bilinir ve birçok kişilik boyutu açısından daha pozitif olarak yargılanır, bunun yanında işe alınma şansı daha fazladır, bu kişilere daha yüksek notlar verilir ve suçlarda da masum bulunur. İnsanlar güzel insanlara farklı davranır ve biz de eğer etrafımız bizi güzel buluyorsa farklı davranışlar sergileriz. Bir kadınla telefonda konuşan erkek öğrenciler üzerinde ilginç bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada öğrencilere kendilerinin gösterdiği fotoğraftaki kadının (çekici ya da çekici olmayan) telefondaki kişi olduğu söylenmiştir. Çalışma kadınların, kendilerinin "çekici" olduğunu düşünen bir erkek ile konuştuklarında, daha dostça ve sohbet havasında olaya yaklaştığını göstermiştir.

Saç

Saç uzunluğu kişisel yargılara varmanın kolay bir yolu olmuştur. Erkekler için kısa saçı savunanlar arasında Cromwell Dazlakları, Amerikan Deniz Kolordusu ve David Beckham bulunmaktadır. Uzun saçlılar arasında Samson, Spartan ve Atlı Şövalyeler (ya da Dazlakların tabiri ile "kaba-kafalılar (shag-heads)) ve 1960'ların güzel insanları bulunmaktadır. Thomas Hall, 17. yüzyıl püriteni, "The Loathsomenesse of Long Haire" üzerine bir kitap yazmıştır (appendix'de "güzellik lekelerine,

Şekil 1. Victorian saç boyası.

çıplak göğüslere, etc karşı" yer almıştır). Alçak gönüllü 17inci yüzyıl kadınları saçlarını toplarlardı, böylece "saçlarını salıver" deyiimi çıktı. Kadınların saçlarını kazıtması bir zamanlar küçük düşürücü ve utandırıcı bir ceza idi. Şarkıcı Sinead O'Connor bu stil için çok şey yapmıştır.

Modern saç boyaları azo boyalarına dayanmaktadır ve bu sebeple, Perkin'in, 1856 yılında naftalinden kinin sentezlemeye çalışırken, kazara ilk sentetik boya (leylak rengi) üretmesi kadar eski değildir. Daha önceleri kına ve woad gibi doğal boyalar uygulanıyordu. Saç boyası, farklı bir şiirde* özelliklerini gösteren çok az kozmetikten biridir ve 1890'ların periyodik ilanlarında belirgin olarak kendini göstermektedir (Şekil 1).

Romalılar vücut kıllarına aşırı düşmanca idi ve bir hamamın üstünde yaşayan yazar Seneca, müşterilerin koltuk altındaki kıllar yolunduğunda çıkarttıkları gürültüden rahatsız olurdu. Losyonlar araştırılmasına rağmen, çoğu Romalıya banyo yaparken köleleri tarafından fiziksel olarak epilasyon yapılırdı. O günlerde, tıraşlama muhtemelen kılların ortadan kaldırılmasında en basit ve etkili yol idi. Erkeklik ile ilgili olması sebebiyle, birçok kadın yüzlerindeki kılları gidermek için tıraş bıçağı kullanmaya isteksizken, vücut kıllarında tıraş bıçağı kullanmaktadır. Ağda da birçok güzellik terapisti tarafından sunulan etkili bir tekniktir, Mel

Gibson'ın oynadığı "What Women Want" filminde de değinildiği gibi, birçok kadın ev ağda kitlerini kullanmayı zor bulur. Piyasada varolan epilasyon kremleri keratindeki disülfat bağlarını kopararak kılın kesilmesine yol açan güçlü ajanlar içermektedir. Elektroliz ya da lazer epilasyon, kılların yok edilmesinde tek kalıcı etkili metodlardır. Bunlar özellikle belli bir bölgede yer alan kıllı alanlar için uygundur, ancak deneyimli bir kişi tarafından uygulanmalıdır ve genellikle NHS'de bulunmamaktadır.

Pubik ve koltuk altı kıllarını traşlama ile ilgili modern uygulama akademik bir çalışma için konu olacak bir durum değildir. Avrupa boyunca İngiltere'den doğuya doğru gittikçe, İngiltere'de kadınlar koltuk altı kıllarını traşlayıp pubik kılları görmezden gelirken, doğuya doğru gittikçe tam tersi söz konusudur. Her iki durumda da, sahte hijyenik gerekçe, hangi uygulama yapılıyor ise o haklı çıkarılacak şekilde ifade edilir. Pubik kıl sanatçılığı her nasılsa dikkate alınmamaktadır, aslında ünlü Mary Quant kendisinin kalp şeklinde yaptırmıştır. Ortak anlamda vücut kıllarının alt noktası pubik peruk ya da kıl parçası olan "merkin"dir. Bu kelime 16. yüzyıl orijindir ancak bu kelimenin eğlenceye sebep olması dışında hangi rollere sahip olduğu daha yayınlanmamıştır.

Güneşte Bronzlaşma

Güneş banyosu için mevcut şevk, orijinleri kesin olarak tarihlenebilen vücut sanatçılığının az sayıda formundan biridir. Güneş ışığına maruz bırakma Büyük Savaş'tan sonra Almanya'da antiarşitik tedavi olarak uygulandı. Fransa'nın güneyinde 1920'lerde Coco Chanel güneş banyosu uyguladı ve bu örnek bronzlaşmayı moda haline getirerek popülerize etti. Daha önceden kadınlar beyaz teni amaç edinmişti, hatta bunu gerçekleştirmek için arsenik gibi öldürücü güzellik yardımı kullanıyorlardı. II. Dünya Savaşı'ndan sonra, ucuz havayolu ulaşımındaki gelişmelerin bir sonucu olarak, İspanya'nın tüm fiziksel coğrafyası Kuzey Avrupalılar için bir bronzlaşma fabrikası olarak nitelendirildi. Dünya çapında deri kanseri riski hakkında bilgi sahibi olunmasına rağmen, bronz-

laşma hala "sağlıklı olmak" ile ilişkilendirilmektedir. İşin tuhafı, örneğin Kuzey Afrika ve Hindistan gibi doğal olarak koyu tene sahip insanların yaşadığı bazı alanlarda, daha açık renkli ten daha fazla arzu edilmektedir. Böyle bölgelerde, deri tonunu açmak için ajanların satıldığı büyük marketler bulunmaktadır.

Dövme ve Vücut Boyama

Dövme aslında çok eskilere dayanmaktadır. Buz adam Ötzi, İÖ 3300 tarihli dünyanın en eski, tamamıyla korunmuş bir vücutudur. Sağ kulağına tutturulmuş dekoratif bir taşa sahiptir ve kesinlikle gövdesinde ve bacaklarında bir takım dövmeler bulunmaktadır. Vücudunun bu bölgelerinde artrit olduğu için, terapötik amaçlı dövme yapılmıştır. Sibiryalı buz mumyaların (İÖ 400) gövde ve kollarında hayvan şekillerinde dövmeler bulunmaktadır. Benzer şekiller 15inci yüzyıl AD'den İnuit mumyalarında da görülür, görevleri muhtemelen kabilesel kimlik işaretleridir. Romalılar, İskoçya "Resim"lerinde daha önceden yaşayan insanlar olarak adlandırır. Bunların dövmeli erkekler olması boyalı erkekler olmalarından daha yüksek bir olasılığa sahiptir. Thatian ta'tau terimi İngilizceye "tattoo" olarak geçmiştir. Dövme bir ceza olarak ya da kişi, meslek veya sınıf ayrımını göstermek amacı ile kullanılmasına rağmen, birçoğu en basit anlamda süsleme içindir (Şekil 2). İnsanlar dövme yaptırmak için çeşitli sebepler sunarlar, bunlar bağımsızlık ve emsalsiz olmaktan başlar, ruhani/dini sebepler ile devam eder ve hatta bir kişi ya da bir olayı

Şekil 2. Bir dövme

hatırlamak istemi bile olabilir. Dövme sanatçıları uyguladıkları pigmentler hakkında sır vermez gibi görünürler, ancak krom, kadmiyum ve demirin renkli tuzlarının yer aldığı organik boyalar kullanırlar.

Sebze özlü kınanın kullanıldığı Müslüman kızların elleri ve ayaklarında çok güzel ve karışık desenler gibi vücudun gerçek boyanmasına günümüzde de şahit olabiliriz. Gerçek kına, Lawsonia inermis olarak bilinen bir ağacın yapraklarından elde edilir. Birkaç yıl önce, bu pigmentin sentetik boya maddesi p-parafenilendiamin ile daha güçlü hale getirilebileceği bildirilmiştir. Bu madde bilindiği gibi güçlü, deriyi duyarlı hale getiren bir maddedir ve Batı'da kalıcı saç boyası olarak kullanılır. p-PD ile kınanın güçlendirilmesi, günümüzde Orta Asya'da popüler olan "geçici dövme"lere karşı gelişen reaksiyondan sorumludur.⁵ Diğer Asya kozmetikleri zararlı olabilir. Surma, maskara değil de, ince pudradır, yalnız göz kapaklarına sürülmez, gözün konjunktival yüzeylerine uygulanır. Başlangıçta, antimoni sülfat içeriyordu, daha sonra kurşun sülfid eklendi. Surma çocuklar tarafından çokça kullanılabilir ve artmış kan kurşun değerleri ile ilişkili olabilir. Makyaj, Batı toplumunda vücudu boyamanın en sık sebeplerinden biridir, birçok kadın dışarıya "yüzünde bir şey" olmadan çıkmaz. 16ncı yüzyılda, püriten yazar Philip Stubbs yüz boyaması hakkında şunları yazmıştır: "Bunlar yokolmanın ağlarında gezinen zayıf ruhlarına şeytanın buluşunu yerleştirmekten öte nedir ki". Günümüzde bu görüş, çok uç bir görüş olmasına rağmen, bir kadının doğal yüzünün erkeğin doğal yüzü kadar kabul görmemesi açısından ilginçtir.

Piercing (Delme)

Tarih boyunca vücudu delmenin sıklığı değişkenlik göstermiştir. Kulak delme Elizabethan zamanından beri her iki cinsiyet için de sıkça uygulanmıştır. Daha sonra özellikle denizciler tarafından erkekler arasında mesleksi bir hal almıştır. Cinsel tercih ile de ilişkisi vardır. Ancak, son zamanlarda her iki cinsiyet ve tüm cinsel tercihler için de çoklu vücut delmeleri gündeme gelmiştir. Dövme gibi, delme de gotik, metal ve punk gibi

gençlik altkültürlerinden ana nehre sızma yapmıştır. Ancak, yine de hangi yere delme yapılacağı hakkında bazı cinsiyet normları bulunmaktadır; örneğin, genellikle kadınlar göbeklerine delme yaptırırlar. Bu modanın ne zaman başladığı hakkında kesin bilgilere sahip değiliz ancak tıp dünyası 1978 yılında Healey, Dünya Tıbbı dergisinde bir yazı yazdığında kesinlikle bunun bilincindeydi.⁶ Yazar kulak delmenin antik Mısırlılar kadar eski olduğunu belirtir, bunun yanında Kral XIVüncü Louis zamanının Fransa'sında göğüs ucuna delme yapıldığını bildirir. Açık bir şekilde bu uygulama Kanallar boyunca yayılmıştır, daha sonra Jane Austen'in romanını yazdığı dönemde İngiltere'de bu uygulamanın ölmesi ne iyi olmuştur.

Empoze Edilen Vücut Değişikliği

Demir Çağı'nda Alman kabileleri, büyümekte olan çocuklarının başını sıkı bağlarla bağlayarak şekil vermeye çalışmışlardır. Eski Mısırlılar erkekleri sünet etmişlerdir. Yakın bir zamanda bu işlem dini temellere dayandırılarak Yahudi ve Müslümanlara adapte olmuştur. Belki de en meşhur empoze vücut değişikliğinin örneği Emperyal Çin ayak bağıdır, binlerce yıldır uygulanmaktadır. Bu uygulamanın iki muhtemel rasyonalizasyonu bulunmaktadır. İlki iş yapmayı hatta yürümeyi imkansız hale getirmesi ve bu sayede yüksek statü göstergesi olmasıdır. İkincisi kazaya maruz kalan ayak ya da "Altın Lotus"un Çin erkeklerine cinsel açıdan çekici gelmesidir. Bu şekilde küçük kızları sakatlamının düşünülmesi imkansız bir şey olduğunu hissediyorsanız, Edwardian hanımlarının korselerini düşünün (Şekil 3). Kadınlar için hazır-yapım iç çamaşırları 1840'larda tanıtılmıştır (7). 1870'lerde hızlanan moda rağbette idi ve "kum saati" korseler tanıtıldı. Büstiyerler 1890'larda ortadan kalktı ancak çok uzun düz korseler Edwardian İngiltere'sinde hala bulunmaktadır. Pre-Rafaelite ressamlar kadar Rasyonel Giyim Birliği de bu korselerle oluşturulan torasik bölge sıkışmasına karşı çıktılar. O günlerde, kadınlar ağrıdan şikayetçi idi, yüksek topuklu ayakkabılar yüzünden yürüme zorluğu çekiyordu ve vücutları korseler, vücut-şeklindeki taytlar ve golf pantolonları ile "ideal" formlara sıkıştırılmıştı.

(8). Liposuction, diyet ve egzersize dirençli subkutan yağ birikiminin olduğu lokalize bölgeler için çok uygundur. Özellikle kişi giyimli olduğunda vücut biçiminin daha iyi hale getirilmesinde başarılıdır. Lateral uyluk, kalça ve üst kol gibi bölgeler normalde hedefdir. Subkutan yağın alınması, mümkün olduğunca genç görüntüyü sağlamaya çalışan multimilyoner endüstriyi ayağa kaldırmıştır. Yaşlanmaya karşı kremler “yaşlanmanın yedi bulgusunu” hedef alır (selülit gibi, diğer yeni bir endişe), ve kozmetik cerrahiye alınan kadınlar “doğurganlık sinyali olan genç, sağlıklı görüntüyü” isterler.

Şekil 3. Tanımlanan anatomi

Sonuç

Her insan kendi vücut görüntüsüne ait her türlü hakka ve uygun gördüğünde vücudunu değiştirmek için hakka sahiptir. Böyle değişiklikler her zaman en iyi olan anlamına gelmez. Doğal olarak kozmetik yöntemlerin etik uygulayıcıları kilo dalgalanmaları, gerçekçi olmayan vücut görüntüsü ya da düşük özsaygı hikayesi veren müşterilerine karşı tetikte olmalıdır. Bunun yanında, ümit ederiz ki, güzelliğin güncel algılanması korkunç derecede zayıf görüntüden en kısa zamanda uzaklaşır. Ancak, herhangi bir ideal vücut ihtiyacını sorgulayarak başlamak daha iyi olacaktır, çünkü bunlardan sadece bazıları doğal olarak uyumludur. Birçok kabul edilebilir vücut boyutu ve şeklinin olduğu konusunda cesaretlendirmeliyiz ve vücut konsepti ile genel güven arasındaki bağı zayıf hale getirmeliyiz. Belki de geleneksel olarak güzel insanları gösteren reklamlar devlet sağlık uyarısını taşımaktadır: “Bu görüntü ağır bir şekilde kendi öz saygınıza zarar verebilir.

Şekil 4. Selülit: normal varyasyon?

Subkutan Yağ, Selülit ve Kırışıklıklar

Kadınların %80’inde yumrulu uyluk ve kalçanın olması mümkündür (Şekil 4). Tuhaftır ki, yeterli selülit bulunmamıştır ya da muhtemelen 1970’lere kadar kozmetik endüstrisi tarafından bulunan daha iyi bir dünyadır. Subkutan yağ ve kolajenin bu mükemmel normal dizilimi birçok kadın için korkulu rüya haline gelmiştir. Shakespeare’ın Titania’sının söylediği gibi “Tanrım bu ölümlüler ne kadar aptal olabiliyor!” Selüliti ortadan kaldırmaya yönelik liposuction teknikleri hemen sonrasında gelişti ve günümüzde Kuzey Amerika’da en sık uygulanan yöntemdir

KAYNAKLAR

1. Cotterill JA. Dermatological non-disease: a common and potentially fatal disturbance of cutaneous body image. Br J Dermatol 1981; 104:611.
2. Wolf N. The Beauty Myth. London: Vintage 1991.
3. Morris D. The Human Sexes: a Natural History of Man and Woman. London: Network Books, 1997.
4. Alam M, Dover JS. On Beauty. Arch Dermatol 2001; 137:795.

5. Das S, Leech SN, Simpson NA, Lawrence CM, Taylor AEM. Newcastle: Poster presentation at Meeting of British Association of Dermatologists 2001.
6. Healey T. Those little perforations. World Medicine 1978; November:99.
7. Wilson E, Taylor L. Through the Looking Glass. London: BBC Books, 1989.
8. Markey AC. Liposuction in cosmetic dermatology. Clin Exp Dermatol 1989; 26:3.

Yazışma Adresi: Dr. DJ BARKER

Skin Clinic, St Luke's Hospital, Bradford,
BD5 0NA, UK. Tel.:+44 1274 365 207;
Fax: +44 1274 365 539
barkerfam@easynet.co.uk